

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 7

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
16. FEBRUARJA (FEBRERO) 1956

ZGREŠENI RAČUNI

Med Moskvo in zahodnimi zavezniki je prišlo do novih težav. Povod za debato sta dala dva bivša angleška diplomatska uradnika. Mac Lean in Burgess sta pred leti nenadoma izginila iz Londona. Takoj so sumili, da sta pobegnila za železno zavoso, kje pa sta se naselila, nihče ni točno vedel. Mac Lean je bil načelnik oddelka za Združene države v angleškem zunanjem ministrstvu, Burgess pa je bil tajnik angleške ambasade v Washingtonu. Oba sta imela torej važne zadeve v rokah in general Mac Arthur je prav te dni obdolžil prav ta dva angleška uradnika, da sta vohunila za sovjetke takrat, ko je bila kriza v vojskovanju na Koreji na višku. Oba sta bila na takih mestih, da sta mogla sovjetskim oblastnikom s svojimi informacijami o bližnjih dogodkih na Koreji silno koristiti. V Moskvi so te dni obema naročili, da sta se morala pokazati tujim časnikarjem in to prav tedaj, ko je bilo treba ob Mac Arthurjevi izjavi povedati, kako nesigurni so angleški diplomatski uradniki in kako prav imajo tisti v Washingtonu, ki Angležem in sploh evropskim zastopnikom nič več ne morejo verjeti.

V Londonu so se nad nenadnim odkritjem obeh v Moskvi zelo razburili. Hruščev in Bulganin bosta v aprilu obiskala angleško prestolnico in mnogo je v Londonu komentarjev, ki pravijo, da je bilo to sovjetsko postopanje tako, da bo angleška vlada morala ta obisk verjetno odkloniti. Sovjetska vlada ni izvedla samo neokusne geste, ko je skušala s tem odkritjem razrahljati odnose med ZDA in Anglijo, ampak je tudi dokazala, da ni mogoče sovjetskim državnikom sploh ničesar verjeti, ko govorijo o pomiritvi med vzhodom in zahodom, o mirnem sožitju med obema blokoma... Sovjeti govorijo drugače, kakor pa delajo. Ko bodo sovjeti dokazali, da so spremenili svoje metode, tedaj bo lahko prišlo do resnejših razgovorov o zbliznanju med vzhodom in zahodom.

Veliko škodo lahko povzročijo vohuni, ki so na visokih uradniških mestih. Mac Lean in Burgess sta morala opraviti veliko uslug sovjetom, če so ju sklenili zaščititi tako, da so ju varno spravili iz Anglije v Moskvo, ko so jima postala tla prevročna. Toda sovjetska vohunska mreža se v Londonu in Washingtonu s tem gotovo ni prekinila. Bivši sovjetski vohun v Avstraliji Petrov je te dni povedal, da imajo v Kremlju tako močno mrežo vohunov na zapadu, da je samo angleškemu zun. ministrstvu posvečeno celo nadstropje v sovjetski palači zun. ministrstva. Poleg Mac Leana in Burgessa so na Koreji vohunili in še vohunijo ostali komunisti in njih delo je tem bolj nevarno, ker so še bolj skriti, kakor sta mogla ostati skrita Mac Lean in Burgess. Kajti za sovjetke in državno komunizma ne vohunijo samo državni uradniki, ki so komunistično usmerjeni ali od komunistov plačani, ampak vohuni vedno in povsod vsaki, ki je član komunistične stranke. Kdor dela za komunizem, po komunističnem katekizmu ne vohuni, ampak je heroj, ki se za komunistično stvar tudi žrtvuje, ako je treba. Mac Lean in Burgess sta bila pač taka komunista, da sta bila nagrajena s tem, da sta bila poklicana v "raj" v Moskvi.

V Londonu, zlasti pa v Washingtonu, to dobro vedo in zato odriavajo iz vladnih uradov vse, ki bi kot komunisti mogli biti nevarni. V Washingtonu so bolj odločni, v Londonu pa ne; tam komuniste samo porivajo na mesta, ki "strateško" niso važna...

Če pa so v Washingtonu prepričani, da je vsak komunist v državnem uradu vohun za Moskvo in sovjetke, tedaj v tem vendarle niso dosledni. Ko je bil Dulles pred kratkim pri Titu na Brionih, je bilo tam ugotovljeno, da gledajo ZDA na Titov komunizem čisto drugače, kakor pa na moskovskega. Sploh skušajo sedaj v Washingtonu "izdelati" teorijo, ki pravi, da je treba Titov "samostojni" komunizem celo podpirati in to še bolj ko kdaj poprej. V Washingtonu so začeli omahovati v prepričanju, da bi bilo treba sovjetke iz Srednje Evrope izriniti in jih potpisati na njih pravo mejo. Ko bi se to zgodilo, bi srednjeevropske države kmalu odpihile komunistične režime v Pragi, Varšavi, Budimpešti, Buka-

Novi zapleti na Bližnjem Vzhodu

Med Edenom in Eisenhowerjem je bil v Washingtonu sklenjen obsežen dogovor. Med drugim odreja tudi o tem, kako bosta Anglija in ZDA postopali v krizi med Arabci in Izraelom. Obe vladi mislita v glavnem preprečiti, da bi prišlo do preloma v ravnotežju sil med sprtima strankama; če pa bi se to zgodilo, tedaj bi pač morali obe vladi poseči vmes in narekovati konec sporu. V Moskvi so ta odstavek dogovora zelo proučili in tudi sklenili nanj odgovoriti tako, kakor to dosedaj nikdar ni storila nobena ruska vlada v krizi, ki se je kdaj razplamtevala v tem delu sveta. Tik pred začetkom kongresa komunistične stranke je sovjetska vlada te dni dala vedeti, da ne bo mogla dopustiti, da bi ameriška in angleška vlada brez vednosti sovjetske vlade ali vlad zainteresiranih narodov (to je: arabskih) urejali zadeve tako, da bi tam gradili nove postojanke za svoje oborožene sile, ki bi morale preprečiti, da bi med Izraelom in Arabci prišlo do hujših sovražnosti.

Pomen sovjetskega pritiska

Palestina je bila vedno slaba točka v ruski politiki. Carski režim je gledal na to deželo kot cilj, ki naj omogoči, da bo Rusija mogla nekoč zasesti Carigrad in Dardanele. Danes so Dardanele zgubile precej na svojem pomenu — podmornice in letala morejo povsod in morskimi ožin danes na svetu prav za prav ni več. Veliko večji pomen ima danes Palestina in Bližnji vzhod za sovjetke zaradi tega, ker vpleta sovjetsko politiko v velik sredozemski obroč, ki danes narekuje usodo Evrope in ostalemu svetu. V Nemčiji in v Srednji Evropi zavezniške politike sovjeti ne morejo podirati, pač pa se morejo uspešno rušiti NATO in ves evropski obrambni sistem, ako se na Bližnjem vzhodu sproži taka kriza, da se bodo morali zahodni zavezniki umakniti s svojih postojank in bo njih ugled padel v očeh arabskih narodov tako, kakor je po Koreji in Indokini padel v očeh azijskih narodov.

Nacionalistično gibanje arabskih narodov je v svojem bistvu obsojeno na to, da se bo nekoč obrnilo proti komunizmu kot svojemu najnevarnejšemu tekmeцу in sovražniku, vendar so sovjeti sklenili z vsemi silami poseči v ta boj, ker jim gre v prvi vrsti zato, da oslabe in osmešijo ameriške in angleške postojanke v tem delu sveta. Še drug moment je, ki narekuje močnejši sovjetski pritisk v Sredozemlju in Severni Afriki. V Parizu mora novi režim v pogajanja z arabskimi narodi. Čim bolj bo morala francoska vlada popuščati v Alžiru,

rešiti in Sofiji. Toda sovjetski pritisk v Evropi narašča, zato ostaja sedaj samo še to upanje: Titov "samostojni in od Moskve neodvisni" komunizem bi naj bil vaba še za ostale komunistične režime. Kot se je uprl Tito, se bodo počasi tudi ostali... V Washingtonu menijo, da bo potem boljše, ko bo več "raznih" in "samostojnih" komunističnih vlad v Evropi, dasi bo komunizem ostal še naprej eden in isti...

Vzporedno z Mac Leanom in Burgessom kot "vladnima" komunistoma, je bilo in je na delu še cela vrsta delavcev-komunistov, ki vsi delajo samo za eno: zmago komunizma v svetu. Za to delajo danes Titovi in Hruščevi komunisti in za ta cilj bodo delali naprej vsi, v raznih samostojnih vejah korakajoči komunisti. Po osmih letih razkola v komunizmu more zreti danes Moskva na Jugoslavijo še vedno kot na trdno trdnjavo na šahovnici komunizma in če bo kazalo, se bo tak način "razbite" fronte tudi lepo uporabil, zlasti ako bodo take z Moskvo "sprte" komuniste plačevali iz ZDA tako, kakor so dosedaj plačevali Tita in njegove "neodvisne" komuniste.

Bolj nevarni kot komunistični vohuni po uradih so tisti skriti in trdovratni delavci v komunističnih vrstah, ki delajo mirno naprej, ko se v visoki vrhovni vladni mreži kaj potrga. Grešil bi, kdor bi s tem ne računal, še bolj pa tisti, ki meni, da bo komunizem, korakajoč v "razbitih" vrstah, manj nevaren kot pa tisti, ki bo tvoril glavino. Glavnino in razna "krila" komunizma bo vedno vodil in dirigiral isti vrhovni štab.

tembolj bo padal njen ugled doma v Franciji. Kdo bi mogel potem v Evropi pomagati Franciji v njeni tekmi z naraščajočo močjo nove Nemčije? V Moskvi računajo, da se bo Francija morala nasloniti na Moskvo. Sovjetski ambasadi v Parizu je bilo že naročeno, da naj začne s posebno propagando v tej smeri. Začeli so takoj in po starem receptu: v vsej Franciji ustanavljajo te dni v vseh večjih mestih Društva prijateljev Sovjetske zveze. In odziv ni majhen, celo med znanimi vodilnimi imeni jih je mnogo, ki menijo, da je vsega zla Francije kriva politika, ki se je preveč naslanjala na Združene države.

Tekma s Kitajsko?

Med Moskvo in Pekingom vlada zatijše, ki ga nekateri razlagajo kot sumljivo. V Pekingju je prišlo lansko leto proti koncu leta do čiščenja na vodilnih komunističnih mestih — in kakor pišejo ameriški listi, je bilo čiščenje zelo čudno. Leteli so tisti komunisti, ki so bili osumljeni, da so preveč vdani Moskvi. Iz vodstva kitajske politike je moral Kao Kang, sledili so še drugi manjši.

V Ženevi so dolgo trajala pogajanja med zastopniki kitajske vlade in vlado ZDA. Nekaj časa je kazalo, da bo kmalu prišlo do sporazuma — toda priti je moralo do preloma in to baje na ukaz iz Moskve. V Moskvi so postali pozorni na potek pogajanj in zadnji hip je kitajska vlada v Pekingju še skušala usodo razgovorov rešiti, ko je predlagala, da naj bi prišlo do direktnih razgovorov med Dullesom in predsednikom kitajske vlade in zunanjim ministrom Čuenlajem.

O težavah med Moskvo in Pekingom so začeli še bolj govoriti potem, ko je general Mac Arthur v polemiki s Trumanom objavil, da so v Moskvi strogo opozorili Peking, da sovjeti ne bodo šli v vojsko ob strani Kitajske, ako bi kitajska vlada zaradi vojskovanja na Ko-

IZ TEDNA V TEDEN

URUGUAY: Predsednik uruguajske republike dr. Battle Berres je povabil na sestanek v Montevideo argentinskega in brazilskega predsednika. Argent. predsednik gral. Aramburu je že pristal. Izjavil je, da lahko pride na sestanek v času med 20. in 30. aprilom. t. l. Za brazilskega predsednika Kubička so prvotno poročali, da bo tudi prišel v Montevideo, pozneje pa so listi poročali, da zaradi zaposlenosti sedaj še ne more zapustiti države. Uruguajski predsednik dr. Battle Berres je časnikarjem dejal, da morajo Argentina, Brasil in Uruguay ustvariti med seboj gospodarsko zvezo.

BRASIL: Severnoameriški podpredsednik Nixon je ob zadnjem bivanju v Rio de Janeiro govoril s predsednikom Kubičkom tudi o povečani komunistični akciji v južnoameriški državah. — Policija v Rio de Janeiro je zaplenila zadnjo številko lista "Imprensa poular", ker je objavila proglas brasilskega kom. prvaka Luis-a Carlos-a Prestes-a.

MEKSIKO: List "Ultimas Noticias" poroča, da meksikanska vlada ne namerava dati vselitve dovoljenja biv. argent. predsedniku Peronu.

KOLUMBIJA: List "El Colombiano", "El Correo" in "El Diario" so prenehali izhajati, ker jim je cenzura delala prevelike težave.

USA: Gral Eisenhower je poslal kongresu poslanico, v kateri ga naproša, naj sprejme zakonsko določilo, da bi se številni oseb, ki se lahko vsako leto naselijo v USA zvišalo od dosednjih 155.000 na 226.000 oseb. — V Washingtonu se nadaljujejo razgovori med USA, Anglijo in Francijo zaradi vskladenja nastopov vseh treh velesil na Bližnjem vzhodu zaradi preprečenja vojne. — Mesece maj in junij tega leta bosta zelo nevarna za mir, ker bo do tedaj vsa egiptska vojska izvežbana v uporabljanju najmodernejšega lahkega in težkega sovjetskega orožja in tudi letal tipa Mig. Tako javljajo v Washingtonu. — V času od 1. julija 1957 do 31. dec. 1958 bodo odposlali v vesmirje 15 umetnih zemeljskih satelitov. — Svetovna banka je odobrila egiptski vladi posojilo 200 milijonov dolarjev za zgraditev ogromnih jezov pri Asuanu.

Visitó Buenos Aires una delegación comercial de Kansas City

Arribaron el domingo pasado a Buenos Aires procedentes de Montevideo treinta destacadas personalidades de los círculos comerciales e industriales de Kansas City, quienes realizan un viaje de estudios y buena voluntad encabezadas por el alcalde de dicha ciudad, señor Roe Bartle. Traen los visitantes la misión de divulgar las oportunidades que ofrece esa ciudad para el intercambio comercial con los países de habla española y para fomentar un mejor conocimiento de las posibilidades que existen en la América latina para el inver-

sor norteamericano.

Durante su estada en Buenos Aires realizaron una excursión por el delta de Paraná, el embajador norteamericano les ofreció una recepción y a su vez los industriales norteamericanos agasaron a autoridades nacionales y hombres de negocio argentinos en el Plaza Hotel.

El miércoles la delegación norteamericana fué recibida por el Presidente provisional general Aramburu. Ese mismo día por vía aérea partió rumbo a Santiago de Chile.

Trgovinska delegacija iz Kansas City-ja na obisku v Buenos Airesu

Preteklo nedeljo je prispelo iz Montevidea v Buenos Aires 30 uglednih osebosti iz trgovskega in industrijskega sveta v Kansas Cityju v Severni Ameriki. V Buenos Aires so prispeli na prijateljski obisk, ki so ga pa izrabili tudi v študijske svrhe.

Delegacijo je vodil mestni župan Kansas Cityja g. Roe Bartle. Namen delegacije je bil, pogledati gospodarske zveze med trgovskim in industrijskim svetom mesta Kansas Cityja in južnoameriški državami.

reji šla predaleč. V Moskvi so dali vedeti, da ne bodo mogli braniti Kitajske, ako bi Mac Arthur ukazal bombardirati kitajska mesta v Mandžuriji.

Sovjetski povečan pritisk v Sredozemlju bi naj bil nujen tudi zaradi tega, ker mora sovjetska vlada ohraniti trdno vodilno vlogo v Evropi, ako hoče preprečiti v Aziji samostojnejše nastope Kitajske in ostalih azijskih narodov. Pri ameriških volitvah bo mir v Pacifiku igral veliko vlogo in ni izključeno, da bi mogli priti tam do kakih kompromisov, ki bi bili sovjetom neljubi.

"SAMO DVE POTI STA — KOEKSENSITENCA ALI PA VOJNA"

izjavlja Hruščev na komunističnem kongresu

V Moskvi se je začel 25. kongres sovjetske komunistične stranke. Prvi je govoril glavni tajnik stranke Nikita Hruščev. Poveljeval je uspehe, ki jih je dosegla stranka v poljedelstvu in industriji ter napovedoval zboljšanje položaja za delavstvo v prihodnjem letu.

V zunanjepolitičnem delu svojega govora je omenjal os Washington-Bonn ter opozoril, da bo evropska varnost zagotovljena in združitev Nemčije mogoča samo tedaj, če bodo šli pariški dogovori o evropski obrambi v pozabo. Ponašal je staro frazo, da so sovjeti za mir z vsemi.

Svet ima sedaj na izbiro samo dve poti: koeksistenca ali pa vojna. Za komunistični blok držav je kar na kongresu zatrjeval, da ne razpolaga samo z moralnimi, ampak tudi materialnimi sredstvi, da vojno tudi lahko dobi.

Končno je še poudaril osnove sovjetske zunanje politike, ki so: Upoštevanje Leninove politike mirne koeksistence, pojačevanje "bratskih" odnosov z vsemi sredstvi ljudskih demokracij, prijateljstvo z narodi Indije, Burme, Afganistana in drugih držav, ki se nočejo vključiti v "napadalne bloke", zboljšanje odnosov z USA, Anglijo in Francijo in končno ohranitev vojaškega potenciala na sedanji višini zaradi obrambe sovjetske zveze.

EVROPA V LEDENEM OBJEMU

Že tretji teden traja nad vso Evropo leden mrz. Nikjer ni še popustil, pač pa so bili po raznih državah novi hudi snežni viharji in zameti. Skoro vse reke v Evropi so zamrznile ter je rečni promet ustavljen. Železniški promet vzdržujejo za največjimi težavami. Na nekaterih progah je pa tudi ta ustavljen.

Dosedaj je mrz zahteval v Evropi 397 človeških žrtev. Samo v jugoslovanski Makedoniji je našlo pod snežnimi plazovi smrt 53 ljudi, ko je velika snežna lavina pokopala pod sabo 7 manjših naselij, 19 oseb je bilo pri tem ranjenih. V Avstriji sta našli smrt pod snežnim plazom dve ženski. V Jugoslaviji, Italiji, Grčiji in Franciji je zaradi visokega snega 600 krajev popolnoma odrezanih od ostalega sveta. Prebivalstvu v teh zasaženih mestih pošiljajo hrano in zdravila z letali. Pri izvrševanju te naloge je neko grško letalo treščilo v skale v gorovju 80 kilometrov od Aten. Pri tem se je ubilo 17 ljudi.

Zaradi težkega dovoza živil in goriva v večja mesta, so se cene živilom močno dvignile. V Parizu n. pr. za 50 odstotkov. V Lizboni so zaradi hudega mraza prvič v zgodovini zamrznile vse vodovodne naprave in je bilo mesto brez vode.

SLOVENSKI SIMBOLI

SLOVENSKA NARODNA ZASTAVA je bela - modra - rdeča v vodoravni legi k navpičnemu drogu. Enaka je nekdanji kranjski deželni zastavi. Habsburžani so sicer kranjski deželi v znak priznanja za njeno zvestobo nje barve "zbojžšali" tako, da so nadomestili belo (srebrno) barvo s heraldično višje stoječo rumeno (zlato) barvo. Vendar se stari Kranjci za to odlikovanje niso dosti brigali in so raje obdržali svoje stare barve, tako da je rumena barva prešla v pozabo.

Kranjske deželne barve so postale slovenska narodna zastava v "pomladi narodov", leta 1848. Tega leta je skupina slovenskih študentov na Dunaju vrgla cesarici, ko se je peljala po dunajskih ulicah, v kočijo poln klobuk belo - modro - rdečih kokard. Cesarica se je sprva prestrašila, ker je mislila, da gre za revolucionarno, francosko "trikoloro", a so jo pomirili, da so to barve kranjskih Slovencev.

Študentom pri tem ni šlo toliko za barve kranjske dežele, temveč so v tedanjem splošnem vseslovanskem navdušenju, ko so zlasti mali, v svojem obstoju najbolj ogroženi slovanski narodi, kakor so bili Slovaki in Slovenci, z zaupanjem gledali na veliko Rusijo, bolj mislili na rusko zastavo, ki je bila enaka kakor kranjska — bela, modra, rdeča.

Tako so postale te barve zastava vseh Slovencev in njih največja narodna svetinja, v vseh časih visoko vzvišena nad vse strankarske in pokrajinske razlike — do današnjega dne.

Med zadnjo vojno so tudi komunistični partizani prevzeli to zastavo, samo, da so jo pckvarili z boljševisko, peterokrako zvezdo.

Čista in neomadeževana slovenska zastava pa spremlja Slovence po vsem svobodnem svetu in hrabri v volji, da je treba tudi v domovini zbrisati z nje sedanji komunistični madež.

GRB SLOVENIJE

Slovenija ni historična dežela in ni imela grba. Ob zedinjenju leta 1918 so Slovenci vnesli v začasni jugoslovanski državni grb kot grb Slovenije Stanko Vrazov ilirski znak, to je belo peterokrako zvezdo in bel polumesec na modrem polju.

V ustavotvorni skupščini so poslanci SLS predlagali za slovenski grb kombinacijo kranjskega in štajerskega deželne grba. Socialisti glede grba niso dali nobene iniciative. Obveljal pa je predlog SDS in nje poslanca dr. Vekoslava Kukovca, ki je predlagal grb celjskih grofov. Tako je prišel v Vidovdanske ustave kot grb Slovenije avtentičen grb celjskih grofov: tri zlate šestokrake zvezde na modrem polju, dve zgoraj, ena spodaj.

Vidovdanska ustava je bila izglasovana samo z mehanično večino. Od 40 slovenskih poslancev je zanjo glasovalo samo 12. Vendar so tri celjske zvezde kot grb Slovenije tudi čustveno postale narodna last vseh Slovencev. K temu so največ pripomogli prav tisti krogi, ki se z Vidovdarsko ustavo nikdar niso mogli popolnoma sprijazniti.

Pač pa vlada do današnjega dne glede grba precejšnjo zmešnjavo. Uporabljajo včasih peterokrake zvezde, včasih zgoraj ena, spodaj dve, skoro vedno se pa stavlja pod celjske zvezde še polumesec.

Zlat polumesec s tremi zlatimi zvezdami je postavil tudi Plečnik na vrh Napoleonovega spomenika v ljubljanskih Križankah. Mojstru Plečniku se ne more zameriti, vodili so ga arhitektonski in estetski nagibi.

Vendar polumesec ne spada k slovenskemu grbu. V državni jugoslovanski grb je prišel takole:

V ustavotvorni skupščini je šla vladi trda za potrebno kvalificirano večino. Končno so vladi pomagali iz zadrege bosanski muslimani, ki so se odločili, da bodo glasovali za ustavo, ko je vlada sprejela njih ultimativne zahteve, poleg drugega tudi to, da mora priti v državni grb tudi njihov polumesec.

Besedilo čl. 2, ki je bilo takrat že stilizirano, je določalo, da je državni grb bel dvoglavi orel, ki ima na prsih ščit, na katerem so srbski grb: bel križ na rdečem polju s štirimi kresili, hrvaški grb: šahovnica s 25 izmenoma rdečimi in belimi polji in slovenski grb: tri zlate šestokrake zvezde na modrem polju.

Z ozirom na zahtevo muslimanov se je potem temu besedilo še dodalo: spodaj bel polumesec.

Polumesec v Vidovdanskem grbu torej nima nobene zveze z grbom Slovenije in je samo spomin na kraljvo kupčijo,

ki sta jo sklenila Mehmed Spaho in Nikola Pašić.

Vidovdanska ustava je že prešla v zgodovino. Ostale so nam pa tri celjske zvezde kot splošno priznani grb Slovenije. Vendar je pa zlata, aristokratska barva nekdanjih celjskih gospodov po mnenju nekaterih nam Slovencev tuj element in bi jo želeli zamenjati z belo barvo po vzgledu starih Kranjcev, ki so tudi odklanjali zlato barvo. Tudi krvava usoda Slovencev v zadnji vojni in okupaciji naj bi dobila svoj spomin tudi v grbu morebiti tako, da bi ga krvavo rdeče obrobili. S tem bi tudi prišle barve grba v sklad z našo zastavo.

SLOVENSKA NARODNA HIMNA

Ob prihodu Jugoslavije Slovenci nismo imeli narodne himne, kakor so jo imeli Hrvatje in Srbi. Imeli smo več vzigajočih pesmi - budnic, ki so res prav posebno pripomogle k utrditvi na-

Proslava stoletnice "Akademije slovenskih bogoslovcev" v Celovcu

V dvorani celovskega Marijanišča se je sredi decembra vršila slavnostna proslava stoletnice društva slovenskih bogoslovcev celovskega semenišča.

Proslave se je udeležila množica ljudi, navzoči pa so bili vsi cerkveni dostojanstveniki, posebej pa še številni slovenski duhovniki, katerim je danes zaupano dušno pastirstvo med Slovenci na Koroškem.

Predsednik Akademije g. Mihor je uvodoma pozdravil navzočega celovskega škofa dr. Köstnerja, kanonika dr. Blümla, sedanjega pokrovitelja Akademije, starosta slov duhovnikov na Koroškem msgr. Valentina Podgorca in druge odličnike. Gospod Mihor je v nagovoru dejal tudi naslednje:

"Mnogokrat so se spremenile zunanje razmere v naši deželi in v našem narodu. Enaka pa je ostala naloga bogoslovcev — pripraviti se na svoj poklic in na svoje poznejše delo. To ostane najlepša in najvažnejša naloga duhovnika: označevati resnice in milosti naše vere. To nalogo vršiti v tem jeziku, ki ga govorijo ljudje z ustni in s srci, naj pomaga tudi v bodočnosti "Akademija slovenskih bogoslovcev" v našem bogoslovju. Naj pomaga ohraniti kulturne in verske zaklade našega naroda in za naš narod: mati — domovina — Bog".

Slavnostni govornik je bil župnik Kasselj, ki je med drugim dejal:

"Govor o "Akademiji slovenskih bogoslovcev" je nujno govor o besedi, o slovenski besedi, katere gojitev je bila od vsega začetka njena glavna naloga. Seveda pa ta in vsaka človeška beseda zadobi pravo vrednost in večnostno pomen šele v službi neskončno vzvišene neustvarjene božje Besede.

Služba božji Besedi po duhovniku je po svojem glavnem in najglobljem bistvu dušno pastirstvo. Stoletni jubilej Slovenske akademije je zato hkrati stoletni jubilej temeljitve, vzornega dušnega pastirstva med koroškimi Slovenci po domačih duhovnikih.

Začetki Slovenske akademije so tesno povezani z osebnostjo svetniškega dušnega pastirja našega ljudstva, Antona Martina Slomška.

Akademija slovenskih bogoslovcev lahko s ponosom smatra Slomška za svojega ustanovitelja. Saj je, formalno osnovana l. 1848, kratko malo prevzela v svoj program vse to, kar je obsegala že Slomškova šola: pridigovanje in druge govorniške vaje, pismene vaje, gojitev družabnega življenja in petje.

Zaradi tega je pravilno in se celo spodbudi, da je Akademija vedno v posebni časti imela spomin na tega velikega slovenskega duhovnika in škofa, z veliko vneto molila in delovala za beatifikacijo svojega svetniškega vzornika ter pri vseh važnejših prireditvah postavljala na častno mesto njegovo sliko.

Slomšek je tudi najodličnejša legitimacija za upravičenost tega društva celovških bogoslovcev z izrazito slovenskim naraščanjem.

Naravno je, da so verniki in njih duhovniki iste krvi in istega jezika. To najbolj ve Cerkev sama in se v misijonih z vsjo doslednostjo drži tega načela. Kar pa velja za misijone, tembolj velja za krščanske narode z zadostnim duhovniškim naraščanjem.

Za nas to pomeni, da morajo biti slovenski duhovniki v prvi vrsti na razpolago za slovensko ljudstvo. Tedaj pa je potrebno, da je slovenskim bogoslovcem dana možnost, da se ne samo za silo, ampak zadostno usposobijo za posredovanje blagovesti v materinem jeziku. Ker jim te usposobitve šola kot taka ni

rodne zavednosti med slovenskim ljudstvom. Ker je bilo potrebno, da smo tudi Slovenci udeleženi pri skupni državni himni, so se takrat v zadregi odločili za eno teh pesmi - budnic, to je za Naprej zastava Slave.

Ta pesem je pač udarna koračnica, nima pa ne po ariji, ne po besedilu značaja himne. Trdi se, da je bila porojena iz jeze, ker da jo je Daverin Jenko napisal iz ogorčenja nad nekim člankom v dunajski stari "Preši", kjer so strupeno napadli Slovence. Tudi cerkveni krogi zaradi besedila niso radi videli, da bi se pela v cerkvi. Pred nekaj leti se je v naši emigraciji podvzel poskus, da bi dobili boljše himno. Vendar se poskus ni obnesel.

Za sedaj nam ne preostaja drugega, kakor da še nadalje obdržimo "Naprej" za svojo narodno himno — v pričakovanju na čas, ko bo slovensko ljudstvo spet svobodno govorilo in svobodno zapelo svojo himno.

("Svobodna beseda")

nudila, je bilo nujno, da si pomagajo sami.

Lahko bi našli dolgo vrsto duhovnikov, bivših članov Akademije, katerih se hvaležno ljudstvo vedno spominja z otroško hvaležnostjo in globokim spoštovanjem kot svojih nepozabnih duhovnih očetov, učiteljev in voditeljev skozi trnjevo življenje k vedno novim nadam in končno k večnemu cilju. Naj namesto vseh imenovanja vrednih priključim v spomin le par imen: župnik Matej Ražun, kanonik Vidovic, prelat dr. Somer, dekan Petermann, dekan Hornböck, senator Smodej, župnik Starc; izmed še živieih pa bodi spoštljivo imenovan najodličnejši: škof dr. Rožman.

Pokojni Skitek, za Ražunom drugi pre-

BRALI SMO...

Dr. VLADKO MAČEK IN JUGOSLAVIJA

Biv urednik predvojne zagrebskega dnevnika "Obzor" Vlaho A. Raić ki živi v Buenos Airesu, je pred leti izdal knjigo "Hrvatska i Srbija". V njej razpravlja o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na politično življenje Hrvatov in na odnos Hrvatov do Srbov. Raić prihaja do zaključka, da Hrvati in Srbi ne morejo živeti skupaj ter da je zaradi tega bolje, da se oboji na miren način razidejo, potem, ko bo Jugoslavija osvobodjena komunističnega jarma.

Vlaho Raić je en izvod te knjige poslal s spremnim, pismom tudi predsedniku Hrvatskega seljačke stranke dr. Vladku Mačeku. Na Raićevo stališče glede bodočega življenja Hrvatov in Srbov, je dr. Maček odgovoril pisu knjige "Hrvatska i Srbija" z daljšim pismom. To pismo dr. Vladka Mačka je Vlaho Raić objavil v svoji brošuri "Hrvatska ili Jugoslavija?"

Iz dr. Mačkovega pisma povzemanja najvažnejše odstavke. Tako dr. Maček na Raićevo trditev, da je skupno življenje Hrvatov in Srbov nemogoče, odgovarja takole:

"Jaz sem tako previden, da se ves čas, odkar sem v emigraciji, še nisem nikdar izjavil niti za ohranitev, niti za razpad Jugoslavije. Za to zadnje (za razbitje Jugoslavije op. prev) se ne bom izjavil, ker ne vidim niti meglenih obrisov kaj bi od razbitja Jugoslavije pripadlo Srbom, kaj Madžarom, kaj Italijanom in kaj bi končno ostalo nam Hrvatom. Pa tudi drugače, ta trenutek tak izjava ne bi imela prav nobenega pomena, kakor ga tudi nima Vaša knjiga. Naše ustaške emigracije ni treba o ločitvi še prepričevati. Zahodne sile pa so prišle v tako stisko zaradi Koreje, Kitajske, Indije, nestabilne Francije in Italije, zlasti pa zaradi dejstva, da imajo vodikovo bombo tudi Sovjeti, da jih proketo malo brigajo razprtje med Hrvat in Srbi. Za njih je sedaj, žal, zamimiv Tito s svojimi "32 divizijami". Mnogi vplivni močje uvidevajo, da je vsa sedanja politika napram Titu neumnost, toda z njo gredo le še naprej."

Vlaho Raić je za mirno ločitev Hrvatov in Srbov ter za mirno razmejitev med obema narodoma.

Mnenje dr. Vladka Mačka glede tega vprašanja je pa tako:

"Vi ste se dotaknili vprašanja razmejitve. Smatram Vas za velikega optimista, če mislite, da bi s plebiscitom Bosna pripadla Hrvatski. Bojim se, da bi se v Bosni in Hercegovini pri plebiscitu opredelilo za Hrvatsko samo to, kar se je izjavilo zanjo pri volitvah leta 1938. Muslimani stoje vsi na stališču 'avtonomne' Bosne. Dr. Krnjević je na to pristal, vendar je dostavil, da mora biti ta avtonomija znotraj Hrvatske. Bojim se

buditelj skoraj zamrle Akademije, je gotovo izpovedal prepričanje vseh svojih tovarišev, nekdanjih in bodočih, ko je dejal:

"Semenišče je naš dom, Akademija pa je naše ognjišče!"

Ko stojimo danes, stari in mladi, v senci naše stoletne "semeniške lipe", tako rekoč kot gratulanti, zbrani okrog svoje skupne matice, smo pač vsi od srca veseli, da je srečno preživela vse viharje te dolge dobe ter doživela današnji dan.

Z najboljšimi željami jo izročamo bogoslovcem prihodnjega stoletja, pa ne kot staro, ki že bolj misli na smrt kot pa na življenje, marveč kot skrbno gojeno in lepo zaraščeno drevo — kaj je že za lipo sto let! — utrjeno v številnih preskušnjah dolgega stoletja, ter jo priporočamo njihovi ljubezni do mile matere besede, njihovi potrebi po domači skupnosti sredi tujega okolja ter njihovi nesebični skrbi za duhovno rast in zvečljanje našega ljudstva v smislu Slomškovega načela: "Sveta vera bodi luč, matešina beseda pa ključ do prave narodne omike".

Po govoru je zbor zapel Aljaževo Zalkipi, duša, zatem pa so štirje bogoslovci prebrali kratke odlomke iz stoletne tajniške knjige Akademije. Po pesmi iz Fiersterjeve opere Gorenjski slavček, ki jo je zapel zbor bogoslovcev, so se dvignili izmed občinstva v dvorani vsi bivši akademiki pevci in šli na oder. Med mlade obraze bogoslovcev so se pomelašili častiljivi obrazi starčkov in moč v vseh dobah starosti, tako da je postal pojačeni zbor res izraz edinosti koroške slovenske skupnosti. Skupno so zapeli Slavček mili.

Ob zaključku je stopil na oder še škof dr. Koestner ter po uvodnih besedah v nemščini imel krajši nagovor v slovenski. Za konec pa je vsa dvorana stoje zapela koroško narodno Nmau čez izaro.

pa, da se avtonomna Bosna ne bo hotela ukloniti niti Hrvatski, ampak bo hotela ostati nekaj posebnega".

Vlaho Raić v svoji knjigi omenja tudi preselitev Srbov in Hrvatov.

Dr. Vladko Maček na to vprašanje gleda takole:

"Vaš načrt o preselitvi prebivalstva je brez nasilja neizvedljiv. Dvomim pa, da bi se hotela kaka demokratska država podati na isto pot, ki so jo hodili komunisti, ki so pregnali Nemce iz Češke in Poljske. Kako se bo to maščevalo Čehom in Poljakom, ko bo Nemčija zopet prišla do stare moči, ve samo Bog".

Na Raićevo trditev, da je komunizem azijsko - ruska tvorba, pa dr. Maček odgovarja takole:

"Vi smatrate komunizem za neko azijsko-rusko tvorbo, toda niti Marks niti Engels nista bila Azijca. Dalje želite prikazati Srbe kot nosilce komunizma v Jugoslaviji. Pozabljate, da je Srbija klonila pod komunizmom šele potem, ko je mladoletni kralj podlegel pritisku "zapadnjaka" Churchilla in šele potem, ko je v jeseni 1944 ruska vojska vkorakala v Beograd. Med tem, ko se je bilo Nediću posrečilo Srbijo skoro popolnoma očistiti partizanov, je Pavelić že leta 1943 moral prepustiti partizanom Kupinec, ki je oddaljen samo 25 km zračne črte od Zagreba. Jedro partizanske sile so ustvarili Srbi iz bosanske in hrvaške krajine. V partizane so jih nagnali s svojimi zločini ustaši. Jedro partizanov so dalje sestavljali tudi Hrvati iz Gornjega Primorja in Gorskega kotarja, katere so v partizane pognali Italijani, in Hrvatje iz Dalmacije. Ti so pa morali oditi v partizane zaradi zločinov, ki so jih nad njimi izvajali združeni četniki in Italijani. Gotovo, da vsi ti ne bi bili mogli spraviti Hrvatske pod komunistično tiranijo, če ne bi bili Italijani po kapitulaciji po naročilu zahodnih zaveznikov izročili partizanom vsega svojega orožja.

V svojem pismu končno dr. Maček poudarja:

"Skratka, i Hrvati i Srbi smo enako žrtve igre velikih. Mi Hrvati vsled ustaškega norenja za račun nacistične Nemčije, Srbi in ostali narodi Jugoslavije pa za račun Angležev pripravljenega 27. marca."

To stališče dr. Vladka Mačka, izraženo v pismu hrvatskemu časnikarju Vlahu A. Raiću, je vzbudilo veliko pozornost med raznimi narodnostnimi skupinami iz Jugoslavije. Tudi emigrantski tisk ga je komentiral. Zlasti srbski. Danes objavljamo samo mnenji srbskih listov, monakovske ljotičevske "Iskre", in lista "Naša reč".

V listu "Istra" je znani srbski časnik (Nadaljevanje na 3. strani)

ARGENTINA

V zadnjem času so oblasti ugotovile več sabotažnih in terorističnih dejanj. Zagrešili so jih pripadniki prejšnjega režima, člani Alianze Libertadore Nacionalista, kakor tudi funkcionarji prejšnjih peronističnih delavskih sindikatov. Tako so ti elementi v Quilmesu postavili bombo v krajevno gledališče. V Cordobi je neznanec streljal z drvečega avtomobila na komisarja v delavskih sindikatih, v provinci Salti je na eni postaji osebe postaje zagrešilo, da je iztiril tovorni vlak, v frigorifiku v Rosariu so v oddelku, kjer pripravljajo meso za konzerve, zasledili tudi nekaj kosov stekla. Oblasti so povsod nastopile proti saboterjem in teroristom z vso strogostjo. Policijska oblast je objavila opozorilo javnosti, da imajo vsi varnostni organi strogo naročilo, da morajo proti saboterjem in teroristom na mestu uporabiti orožje.

Notr. min. dr. Busso je prepovedal ustanovni sestanek nove politične stranke Unión popular - Ljudska zveza, ki jo že nekaj mesecev organizira dr. Bramuglia. Dr. Bramuglia je bil v prvi Peronovi predsedniški dobi nekaj časa tudi zunanji minister.

Preizkuševalna komisija v prov. Bs. Aires je izdala zaporno povelje za polkovnika Dominga Mercanteja zaradi nepravilnosti, ki jih je zagrešil kot guverner te province. Mercante je bil ob nastopu peronizma najožj in najzvestejši sodelavec Peronov. Proti koncu njegove prve predsedniške dobe je pa prišel v konflik s pok. Evo Peron in končno s samim Peronom. Pozneje v upravi ni imel nobene funkcije več. Aloe ga je preganjal zaradi nerednosti v upravi, sedaj je proti njemu izdala zaporno povelje tudi preizkuševalna komisija sed. vlade.

Federación Democrática — Demokratska federacija — je — kot smo poročali — novo politično združenje v Argentini. Konaj je pa bilo ustanovljeno, je že v notranji krizi, ker je izjavo o potrebi obstoja take politične formacije te dni preklicalo več vidnejših pristašev socialistične stranke in unionistične skupine radikalne stranke. Desničarski elementi gledajo v demokratski federaciji novo izdajo demokratske zveze, ki so jo ustanovile za prve volitve proti Peronu vse protiperonistične stranke, levičarski elementi pa smatrajo demokratsko federacijo za poziviteve konkordance, ki je pred 4. junijem 1943 kot politična zveza konservativcev in protiperonistov postavila kandidate za predsednika, podpredsednika in več guvernerjev. Spričo teh trenj je glavni funkcionar demokratske federacije dr. Hector Gonzales Iramain podal novo izjavo, v kateri poudarja nadstrankarski značaj te politične formacije.

Movilización Democrática Argentina je pa najnovejši politično združenje v Argentini. Vodita ga dr. José Maria Balaños sin in Rodolfo Hehmann. V izjavi ustanovitelja naglašata, da je v sed. trenutku narodne obnove neumestno govoriti o volitvah. Naglašata tudi, da je to politično združenje zaskrbljeno zaradi gotovih dogodkov zadnjega časa in zaradi udeležbe vojaško - civilnih skupin v raznih kombinacijah in dogovorih glede volilnih priprav. Svojo izjavo zaključujeta z ugotovitvijo, da je bila argentinska preizkušnja prehuda, da bi sedaj kdo argentinske oborožene sile znova vlačil v volilne priprave.

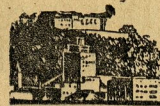
Vlada je odredila, da bodo dijaki v bodoče zopet lahko služili vojaški rok samo 3 mesece. Tako je bilo poprev v Argentini pred Peronom.

Vlada je na zadnji seji sklenila, da bodo ob 15. marca naprej poleti in pozimi v vseh državnih uradih uradne ure od 11 ure dop. do 18. ure pop. Na prihodnji seji dne 17. t. m. bo vlada izdala tudi odredbo o plačah.

Vlada je razpustila nacionalno direkcijo za varnost. Namesto nje bo v rotranjem ministrstvu oddelek za policijsko koordinacijo.

Nacionalni odbor radikalne stranke se bo sestal 8. marca t. l. ter bo izvolil novo predsedstvo. Sedaj je predsednik te stranke dr. Frondizi.

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

Novice iz Slovenije

Ne navaden kulturni škandal se je zgodil v Ljubljani, ko se je razvedelo, da je mladi pisatelj Lojze Kovačič — ki je sicer na precej dobrem glasu tako med literati kot sedanji oblastniki — novo angleškega pisatelja Galsworthyja "Pobesneli pes" dal objaviti v Kolarju Prešernove družbe in tedniku "TT" kot svoje delo. — Kaj je Kovačiča nagnilo, da si je šel "sposobiti" k takemu mojemu besede kar celo novelo in jo prenesti na svoj željni, si v Ljubljani še niso znali razložiti.

Na sestanku predstavnikov turistično opeševalnih društev in iniciativnih odborov za ustanovitev društev v novem goriskem okraju je bilo po referatu dr. Cirila Žižka sklenjeno, da bodo v novem goriskem okraju ustanovili stalno turistično konferenco. Sestajala se bo vsaj dvakrat letno. Za sedež Stalne turistične konference so določili Novo Gorico.

Nova občina Idrija šteje 12.931 prebivalcev.

O sedanjem stanju vinogradov v posameznih republikah v Jugoslaviji so vinogradniki razpravljali na zborovanju, ki je bilo za časa mednarodne vinske razstave v Ljubljani. Govorniki so poudarjali, da je najtežja naloga vinogradništva obnova vinogradov. Zaradi raz-

(Nadaljevanje z 2. strani)

kar Ratko Parežanin podrobno komentiral posamezne odstavke dr. Mačkovega pisma. V zaključnih izjavah svojega članka "Dr. Mačekov stav i Jugoslavija" pa ugotavlja naslednje:

"Integralni Jugoslavoani so lahko z ozirom na svoj ideal — enotna Jugoslavija za vsako ceno — nezadovoljni s takim stališčem in pojmovanjem dr. Mačka. Toda trezni ljudje med Srbi, Hrvatimi in Slovenci, ki se zavedajo vsega, kar se je dogajalo v Jugoslaviji med zadnjo vojno, pa lahko tako stališče dr. Mačka sprejmejo ne samo kot znosno, temveč tudi konstruktivno. Dr. Mačkova hrvatsko rodoljubje, prežeto z veliko previdnostjo, ni napadalo napram srbskemu rodoljubju in tudi ne ogroža koristi in življenja ne Srbov in ne Hrvatov. Če bi se pri večini Srbov izkristalizirala taka previdna stališča, kakor jih tu izraža dr. Maček, potem bi bil tvorjen velik korak k razčiščenju odnosov med Srbi in Hrvatimi".

Drugi srbski list "Naša Reč" je prav tako objavil obširno poročilo o dr. Mačkovem pismu časnika Raci. V svojem komentarju pisec članka med drugim pravi, "da na dr. Mačka ni vplivala tista nacionalistična histerija, ki vlada ne samo v hrvatskih ustaških vrstah, temveč tudi v gotovem delu HSS". Nadalje navaja, da je "dr. Vladko Maček s tem pismom zadal težek udarec ekspanzivni nacionalistični akciji dr. Jurija Krnjevića. Med tem, ko se dr. Mačeka popolnoma zavestno, iz svojih lastnih razlogov, ne izjaviti proti Jugoslaviji, dr. Krnjević smatra razbijanje Jugoslavije kot prvo točko svojega programa".

redčenosti in dotrajanosti vinogradov odpade letni pridelek, ki je vreden 10 milijard 925 milijonov dinarjev. Dotrajanost vinogradov je posebno velika v Sloveniji in na Hrvaškem. V Sloveniji bi bilo treba obnoviti 46% vseh vinogradniških površin. Obnavljanje vinogradov napreduje počasi. Zanimivo pri tem pa je, da se z obnavljanjem vinogradov veča tudi odstotek hibridnih vrst v vinogradih.

Na pobudo uprave Mariborskega tedna se je v Mariboru sestalo nad 40 predstavnikov večjih mariborskih podjetij in organizacij. Na sestanku so sklenili, da ustanove samostojno združenje Mariborski teden.

"Kako se pišejo razni zapiski", je naslov knjige, ki so jo za potrebe uslužbenec v upravi napisali Majer - Japunčič in Raos.

Na obnem zboru Tehniške fakultete ljubljanske univerze je dekan te fakultete poročal, da je tudi tehniška fakulteta prispevala k preobrazbi prejšnjega dežele v rovo industrializirano deželo. Od leta 1945 je na ljb. tehniški fakulteti diplomiralo 1109 mladih inženirjev. Od leta 1919 do leta 1945 pa je ta fakulteta dala 1054 inženirjev raznih strok. V šolskem letu 1954-55 je imela fakulteta 2348 slušateljev. Zaradi tako visokega števila slušateljev je na fakulteti precejšnja stiska s prostori.

Ob prehodu na komunalni sistem so v celjskem okraju število občin znižali od 54 do 13.

Na javni skupščini pravno - ekonomske fakultete v Ljubljani je bila v glavnem razprava o vprašanju združitve pravnega in ekonomskega študija. Vsa diskusija je izvenela proti administrativnemu združenju obeh fakultet ter za ohranitev samostojnega pravnega in ekonomskega študija. Administrativna združitve obeh fakultet po zatirjanju govornikov na omenjenem sestanku do sedaj ni dala posebnih rezultatov.

Na fakulteti za kmetijstvo, gozdarstvo in veterino v Ljubljani je doslej diplomiralo 69 agronomov in 12 gozdarjev. V šolskem letu 1954-55 je bilo na tej fakulteti vpisanih 430 slušateljev. Od tega je 346 moških in 84 žensk. Agromski oddelek je imel 212 slušateljev — 147 moških in 65 žensk.

Republiški odbor sindikata grafičarjev je sklical sestanek zastopnikov Sveta za prosveto in kulturo, združenja grafičnih podjetij, sindikata učiteljev in profesorjev, Državne založbe Slovenije ter drugih ustanov in podjetij, ki izdajajo šolske zvezke in učbenike. Do tega sestanka je prišlo zaradi velikega pomanjkanja šolskih zvezkov in težav z učbeniki. Ob tej priložnosti so ugotovili, da je v Sloveniji 242.000 šoloobveznih otrok in dijakov. Če porabi vsak od teh dijakov na leto 30 zvezkov potem je to letno 7.200.000 zvezkov s 40 listi, za kar je treba 635 ton papirja. Pred vojno problema pomanjkanja zvezkov v nobenem kraju v Sloveniji, in tudi nikjer

drugje v državi, niso poznali, ker je bilo povsod zadosti najrazličnejših zvezkov in je bilo tudi zadosti podjetij, ki so jih izdelovali. Pod komunisti je pa Slovenija tako "napredovala", da sta sedaj v Sloveniji samo dve podjetji, ki izdelujeta zvezke. Je to podjetje "Karton" v Ljubljani in Industrija papirnih izdelkov "Mepa" v Mariboru. Podjetje "Karton" lahko krije samo eno tretjino potreb po zvezkih v Sloveniji. Druga leta si je sed. komunistična uprava pomagala na ta način, da je zvezke uvažala iz drugih republik, lansko jesen je pa ta uvoz izpadel in je bil zaradi pomanjkanja šolskih zvezkov velik križ. Na sestanku so pa tudi ugotavljali, da je težava tudi s učbeniki. Po desetih letih svojega gospodarstva so morali komunisti na sestanku priznati, da so tudi slovenska grafična podjetja v hudi krizi. Ugotovili so, "da izrabljeni stroji naših tiskarn ogrožajo nadaljnje izdajanje šolskih knjig, kot n. pr. vadic za srbohrvatski jezik, matematične učbenike in tisk znanstvenih del". Podobne so tudi težave z "izdajanjem tiskovin za vsa področja gospodarske dejavnosti".

Potem, ko komunistična uprava v vseh dosedanjih desetih letih v zaplenjenih slovenskih tiskarnah, ki so leta 1945 razpolagale še z modernimi stroji, ni izvršila niti najmanjše investicije, pač pa je celo odvažala nekatere stroje drugam, so na gornjem sestanku končno prišli do zaključka, "da je reši-

tev teh problemov predvsem v novih investicijah za obnovo in modernizacijo tiskarskega parka in strojev v papirnicah, ker so le ti iztrošeni".

Umrli so. V Ljubljani: Frančišek Beran, strokovni učitelj v p., Marija Zontar, roj. Nastran, Apolonija Žnidar, Emilija Puc, roj. Caharija, Franjo Wagner, Emil Vižintin, zidar, Katarina Pečlin, upokojenka, Franjo Duječ, upokojenec, Terezija Huber, roj. Veranič, vdova po žel, uradniku, Leopoldina Jutraš, učiteljica, vdova po v. davčnem kontrolorju, Vinko Lukežič, Adolf Mencin, Anton Legat, gostilničar in hišni posestnik, Milica Zajc, vdova po rač. nadsvetniku, Milan Smrekar in Liza Šturm iz Polj, Franc Tomažević v Kamni gorici, Marija Lorenc, roj. Dežman v Korški Beli, Fani Dolenc, roj. Rataje v Kranju, Antonija Kraševac, učiteljica v Trzinu, Franc Požeg, nam. podjetja "Vino" v Brezicah, Marija Plander v Vevčah, Ana Merk, roj. Omersa, vdova podpolkovnika v Kranju, Ana Pelko, roj. Kuhar v Novem mestu, Apolonija Ključevšek, upok. Tob. tov. na Rudniku, Marija Dolinšek, roj. Pirnat, vdova po v. sodnem svetniku v Novem mestu, Rudolf Rus, urarski mojster v Kranju, Ivan Dečman na Ježici, Milan Smrekar električar v Bizoviku, Izidor Pleško v Kozarjih, Pavle Arnežič, v. pravni referent žel. direkcije, Franc Žumer, upravnik gostilne v Trzinu in Matevž Gregore, skladiščnik v Kamniku.

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

OSEBNE NOVICE

Poroki. V župni cerkvi v Ramos Mejia sta stopila pred oltar v soboto 11. februarja 1956 g. Franc Leben in gdč. Majda Tomazin. Mladi par je poročil g. Janez Kalan, za prič. sta mu pa bila: ženinu g. Florjan Jagodič, nevesti pa g. France Trovat. V isti cerkvi in istega dne sta se poročila tudi gdč. Marija Štajdohar in g. Viljem Du Rieux de Fejoux. Obema mladima paroma ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

Družinska sreča. V družini g. Staneta Jemca in njegove žene g. Rezke roj. Zajc v Lanusu so dobili sina. Sina sta dobila tudi g. Vid Belec in ga Marija, roj. Žagar in José Leon Suarez. Sinček je pa razveselil tudi družino g. Franceja Jermana in njegove žene g. Lučke, roj. Kralj v Bariločah. Srečnim družinam naše iskrene čestitke.

Premestitev. G. Anton Gosar, ki je doslej deloval kot kaplan v Pergaminu v prov. Bs. Aires, je prestavljen za kaplana v mesto Colon v isti provinci.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Meddobje. Leto II. 1956. Štev. 4-5. Vsebina: Razvijanje in križanje človeške narave (K. V. Truhlar, Rim); Silhueta (Milena Soukalova, Chicago); Tujina (France Papež, Bs. As.); Petero črtic (Vinko Beličič, Trst); Z lagune (Rafko Vodeb, Rim); Jankielov koncert (Adam Mickiewicz - Tine Debeljak); Deževje in mir - resnična pravljica (Vladimir Kos, Irska); Bog D. P. —

Nepesem (Vladimir Kos, Irska); Pripisi k dnevom (Mirko Javornik, Trst); Iz prerije (Milena Soukalova, Chicago); Tedaj živčnost (Branko Rozman, Bs. As.); John Kovach (Karel Mauser, Cleveland); Ubijmo beg (Vladimir Kos, Irska); Črke - besede - misli: Halldor Kiljan Laxness, Obzorja evropske književnosti (Ruda Jurčec, Bs. As.); Čas na tribunah: Buenosaireska "Okrogla miza"; Črta in prostor: Milan Volovšek (Bine Šulinov, Bs. As.); Dva zvezka risb: Vladimir Kos - France Gorše; Križev pot prosečih, Bara Remec - Tine Debeljak; Kyrie eleison (Marija Marolt, Be. As.); Knjige: Priročni leksikon (France Dolinar, Rim); Karel Mauser: Večna vez (Tine Debeljak, Bs. As.); Dr. V. Bučar: Cronaca culturale serba lusižiana (Tine Debeljak, Bs. As.); Dr. Franc Gnidovec: Mati našega Odrsešnika (Alojzij Šuštar, Švica); Nova knjiga o Jugoslaviji (Alojzij Šuštar); Kronika: Izid razpisa leposlovnih nagrad; Soeren Kierkegaard, — Ob stoletnici njegove smrti; Kierkegaard - predhodnik - eksistencializma (Alojzij Šuštar, Švica); Razmišljanja ob stoletnici Kierkegaardove smrti (France Papež, Bs. As.); Stoletnica smrti Adama Mickiewicza (Tine Debeljak, Bs. As.); Priloge: Slikar Milan Volovšek: Ramos Mejia, olje, Kosec, olje, Gorenjec, olje, Ulica, olje, Portret moje žene, olje, Tihožitje, olje, El coya, lesorez, La Norteña, lesorez.

Revijo Meddobje izdaja Slovenska kulturna akcija, urejnjeta jo pa Zorko Simčič in Ruda Jurčec.

Vsak teden ena

V DOLINCI PRIJETNI JE LJUBI MOJ DOM...

V dolinci prijetni je ljubi moj dom, nikoli od njega podal se ne bom; pod lipo domačo najrajši sedim, v domačem veselju dovoljno živim.

Le išči si sreče, prijatelj, drugje, ali misliš dobiti na tujem je kje? Veliko nekteri je hodil po svet, nazadnje prot domu obrnil se spet.

Glej, rožce domače najlepše cvetjo, in pički domači najslajše pojó. Prijatljji domači so milga srca, ljubezen, zvestoba le biva doma.

Doma preživeti si dneve želim, umreti se tudi doma ne bojim, v domači gomili se spava sladko, mi bratci, sestrice rahljajo zemljo.

San Martin

V farni cerkvi v San Martinu sta se poročila dne 11. februarja t. l. g. Aleksander Baraga in gdč. Narcisa Margarita Baravalle. Za prič. sta bila ženinova čestra gospa Marija Marinček in nevestin oče g. Domingo Baravalle. Poročilo sv. mašo, med katero je pel slov. cerkveni pevski zbor v San Martinu, je imel g. svetnik Karel Škulj. Novoporočencema naše iskrene čestitke.

Mendoza

Na praznik sv. Treh kraljev je bilo prvo sv. obhajilo za slovenske otroke. Prejelo ga je 7 dečkov in 1 deklica. Po maši je bil za pryoobhajance pripravljen zajutrek. Popoldanska prireditev je bila pri br. Maristih. Slovenski otroci so z uspehom nastopili v igri Pavla Golija "Božični večer na Gorjancih".

ALI DOBRO GOSPODARIŠ? — Kar nekoliko preračunaj! Ali si s tistim premoženjem, ki si ga imel lani ob tem času lahko nabaviš danes več kg sladkorja, mesa, več oblek in parov čevljev, ali si moreš kupiti večji lot na istem kraju kot lansko leto? Če to lahko storiš, potem si v enem letu povečal svoje premoženje in dobro gospodariš. Če pa za premoženje, ki si ga imel lani ob tem času, dobiš danes manj vseh teh stvari, potem si slab gospodar.

Dragi rojak! Ali se spomniš, da je bilo to opozorilo objavljeno že pred šestimi meseci, pa si tedaj mogoče podvomil nad njim? Če se ti je premoženje med tem zmanjšalo, prepreči vsaj, da se ti v bodoče to zopet ne pripeti. Še je čas, da naložiš svoje prihranke, kakor bo tudi čas čez — recimo — pet let; razlika je samo ta, da kdor prej pride, prej melje! Mnogo pametnih, varnih in donosnih naložb se ti nudi v Argentini; dobro premisli in preudari, katera se najbolj prilaga tvojim zahtevam in se nato čimprej odloči.

Če si pa v zadregi z izbiro, se obrni na Franceta in Janeza Krištof, 25 de Mayo 533/39, Buenos Aires, T. E. 31-6435, kjer boš izvedel, kako svoj denar naložiš tako, da ga vedno dobiš nazaj kadar ga potrebuješ, in da ti obenem prinaša lepe obresti!

NARTE VELIKONJA

(53)

Višarska polena

"Niso, niso!" je zmalj Blaž z glavo. "Meni se zdi, da ga lahko rešimo!"

"Da bi ga le!" se je zavedal župnik.

"Saj ga bomo! Kosmača je ubil nekdo drug!"

"Kdo drug?"

"Jaz še ne vem, saj jaz še ne vem! Samo ona dva otroka tam vrh jame sem poslušal in sta se šla ubijavca in sem ju vprašal, če sta videla Matijca in sta rekla, da ne, da je bil drug."

"Če Matijca poznata?" je vprašal župnik.

"Da ga poznata!"

"In da on ni?"

"Da ni!" je dejal Blaž.

"Zahvaljen Bog, ki si se poslušil otrok za resnico!" je gorela ženska.

"Saj nič ne vemo!" je dejal župnik.

"Pa pojdimo vprašat!" je dejal starec.

"Komaj te dohajam!" je tožil župnik.

Vrh jame sta na klancu pasla dva otroka kozo. Deklica je bila stara pet let, fantek šest. Črn pes je ležal pri njuju.

"Nikoli več ne bova!" je stisnil fantek skozi zobe, ko je stopil župnik k njima.

"Hvaljen Jezus, reci!"

In fantek je med solzami dejal: "Hvaljen Jezus!"

"Kako je bilo, fantek?" je vprašala Klančarka.

"Saj ne bom več!"

Blaž je pojasnil, da ju je pokaral, ker sta se šla umor. Mlajša da je orala z leseno kljuko, starejši pa stopil k njej in dejal: "Goljuf!" in jo udaril po glavi.

"Nič se ne boji!" se je zavedel župnik. "Zdaj povej, koliko je bilo mož v dolini! Tistikrat."

"Najprej eden in potem še eden in potem še eden!" je pripovedoval fantek.

"In drugi je udaril!"

"Da! In je tekel!"

"Kod?" je vprašal župnik.

"Tukaj!"

In so vsi šli za njim

"Navzdol?" je vprašal Blaž.

"Tu gor!" je dejal fantek. "Drugi je tekel tu gor, in potem je tekel še eden tam dol in tu gor!" je kazal fantek. "Tu gor, kjer je šel pes!"

"Kakšen je bil?"

"Velik!"

"In eden tudi velik!" je dejalo dekletce. "In potem je bilo dosti mož!"

"In tisti je udaril, ki je dejal: goljuf!"

"In zakričal!" je prikimalo dekletce. "Zdaj vem!" je prikimal župnik. "Vsi moramo v mesto, da spričamo!" je hitel. "Vsi, da naj odložijo, da naj odlo-

žijo, da se preišče!"

"I tu je še nekaj", se je pripognila Klančarka v grmovje in izvlekla iz njega hranilno knjižico.

"Martin Božič!" je bral župnik. "To ni nič, Tine že ni! Prijateljta sta bila z rajnikom, še za pričo mu je bil. To je slučajno izgubil, ko so iskali sled!"

"Martin Božič!" se je stresel Blaž.

38.

Sivi zagovornik je vstal, si obrisal naočnike in začel:

"Če bi mogla govoriti žival, bi človek mnogo laže prišel do resnice. Gospod državni pravdnik je na to resnico pozabil in sklepa iz kretenj živali na človekovo dejanje. Poslušajte človeka, ki pravi, da je nedolžen. Ta človek pravi preprosto, da je nedolžen. In gospod državni pravdnik misli, da tak preprost človek tako zvito misli. Dovolil si je opisati tudi njegov značaj. In kot obtežilo je navajal, da mož ne popiva in ne pleše in da je potuhnjeneč. Ali ne gleda iz vsakega njegovega dejanja sama dobrota? In kdaj je dobrota ubijala? Dovolil si je tudi navajati, da kmečki človek misli prej na konja, potem na človeka. Povprečni človek, toda ne tak značaj, kakor je obteženeč. Pri takem človeku se oglasi najprej dobrota. Gospodje pototniki, ali ne vidite moža pred seboj. Miren, premišljen, preudaren mož, ki ni nikoli mislil in namer-

jal slabega!" je pokazal z roko "Jaz sam se moram zagovarjati pred njim. On trdi, da jaz ne verujem v njegovo nedolžnost. Ali je sploh treba verovati v njegovo nedolžnost? Verovati se pravi, nekaj imeti za res, česar le dokazati ne moreš, toda njegova nedolžnost se da dokazati. Kakor se mu krivda ne da dokazati, se mu da dokazati nedolžnost. Pa ne z živalskimi pričami, ki so neme, temveč z živimi pričami, ki govorijo. Gospod državni pravdnik je dejal, da je obteženeč umor pripravil. Iz golega maščevanja! Izbral si je skoraj polne, ko solnce sveti in ima vsak grm oči, kot najugodnejšo priliko za umor. Pod najmočnejšo božjo lučjo! Šel z namero, da nekoga ubije, kakor greš po petelina na dvorišče. To je tisti pogrešek, ki ga dela gospod državni pravdnik. In zdaj mi še molite tiste čevlje pod nos. Pes je planil na čevlje. Ali je planil tudi na človeka? Ni! Matijec Mohor ni imel tistih čevljev na nogah, to je vse! Zato ker je nekdo vzel njegove čevlje, ne morete klicati gospodarja na odgovor. Za svoje čevlje na tujih nogah le ne bo dajal odgovora! Zdaj pa še to! Čevlje sezuje ter jih vrže pod klopi, obleke pa ne sleče. Če je vzel prebrisaneč, da je vse premislil že od davna, potem priča to dejanje proti tej prebrisani, če pa ni prebrisan, potem pa vse te okoliščine niso nastale po njegovi krivdi. Ne delajte sile človeku, temveč pripisujte človeški pameti le toliko, kolikor res pre-

more, in ne človeški neumnosti, česar ne zmore."

Tine se je vzradostil. "Pa ga bodo lo oprostili. Samo, da ga ne obsodijo, da ne bom kriv njegove nesreče. Saj ga ni sam nisem namerjal umoriti!"

"O umoru pa sploh ne moremo govoriti. Opraviti imamo samo z enim udarcem, opoldne, na njivi, na božji dlanji pod okoliščinami, ki kažejo le na uboj", je nadaljeval zagovornik. Storilec je udaril z otiko in ni prinesel nobene orodja s seboj. Kdor bi bil pripravil ta zločin od davna bi bil počakal ponoči za grmom, ko ga nihče ne vidi, ne opoldne sredi njiv."

"Res je!" je potrdil Tine skoraj na glas. Zdelo se mu je, da zagovornik gleda vedno nanj, kakor je prej državni pravdnik.

"Toda, če Matijca oprostite! Potem bodo iskali naprej in našli mene! Saj bi bilo prav, da bi me našli!" je nenadno zaživel v njem. "Vse bi bilo poravnano! Tako pa sem poročen in nisem poročen, ko Franca že ve o Francetu, sem hlapec in sem brez denarja. Vse se je zmalčilo, da sedim tu za pričo, namesto, da bi sedel na zatožni klopi! Kaj je dejal Blaž o zlodeju? Kaj bi dejala mati, mati, ki mi je zapustila sedem goldinarjev? In zdaj sedi Matijec, ki mi ni nikoli žalega storil, na zatožni klopi namesto mene! In dela pokoro zame! On dela pokoro zame in ne Blaž, oče! O kakšen oče! Da bi me le našli!"

SLOVENC I P O S V E T U

USA

Pri slovenskih frančiškanih v Lemon-
tu so imeli proti koncu lanskega leta
kar tri jubileje. Biv. provincial p. dr.
Gracijan Heric je dovršil 70 leto svo-
jega plodonosnega življenja, samostan-
ski brat Viktorijan Znidaršič je dočkal
zlati jubilej svojega redovnega življe-
nja, misijonar p. Odilo Hajnšek pa je
obhajal 60 letnico svojega življenja.

Odbor Lige slov. kat. Amerikancev je
delaven tudi v Chicago. Delovno leto so
začeli lani zadnjo soboto v septembru.
Bil je sestanek za starše, ki imajo šolo-
obvezne otroke. Narejen je bil načrt za
sobotni pouk slovenščine. Za izvedbo
načrta je bil izvoljen poseben odbor. Za
pouk slovenščine sta dva razreda. Za
starejše in za mlajše otroke. Glavno de-
lo vrši učiteljica gđ. Pavla Mušič.

Nekaj iz gospodarskega življenja

Sovjetska gospodarska ofenziva je za-
čela zavzemati vedno večji obseg. Po
obisku v Indiji, Burmi in Afganistanu
ter po javljivih ponudbah Egiptu se je
Bulgariji sam izrekel za čim tesnejše
gospodarske stike z Južno Ameriko. Ja-
sno je, da je takšna sov. ponudba se-
vernoameriške gospodarske in politične
kroge precej zadel; posebno še, ker je
zlasti v Južni Ameriki Severna Ameri-
ka mogla doslej precej utrditi svoj go-
spodarski položaj s pomočjo temeljitega
izvajanja tkzv. točke štiri Trumanovega
programa o pomoči zaostlim deželam.
Vendar pa si merodajni krogi v
USA ne prikrivajo dejstva, da ima da-
nes komunizem precej ugodna tla v šte-
rih južnoameriških deželah: v Čilu, ki
še vedno trpi zaradi občutne inflacije;
v Braziliji, ki ob inflaciji bolega tudi za-
radi pretirane industrializacije ter pre-
cejšnih mas imigrantov, ki še niso bili
vključeni v delovno skupnost; v Argen-
tini, kjer je po Peronovem padcu ra-

29. oktobra so se Slovenci v Chicago
spominjali slovenskega narodnega praz-
nika. Dr. Jože Bernik je imel lep govor
o dolžnosti in ljubezni do slovenskega
naroda. Na novembrskem sestanku je
bil razgovor o emigraciji. Predsednik
odбора dr. Bernik je naglašal, da sedaj
nobeno delo ni bolj važno kot delo za
emigracijo beguncev, ki še trpe po raz-
nih taboriščih. Decembra meseca je bi-
lo Miklavževanje. Prireditve je dobro us-
pela.

Slovence v Chicago je decembra me-
seca obiskal tudi g. Vinko Zaletel, ki se
je kot znano mudil s Koroške na obisku
v Severni Ameriki. Otrokom in odras-
lim je kazal lepe slike s slovenske Koro-
ške. Zadnja prireditve, ki so jo imeli
Slovenci v Chicago lansko leto je bilo
silvestrovanje. Je dobro uspelo.

zumljivo prišlo do težkih gospodarskih
pretresov, katere povečajo še posledice
inflacije in prehitrega preokreta
države v industrijski sektor; ter v Hai-
tiju, kjer so težave zaradi velike go-
stonsaselnosti prebivalstva in nadpro-
dukcije slakdorja vsako leto. Poleg vse-
ga pa je v Južni Ameriki ogromen del
udarjen s presežki letnih produkcij del-
banan, sladkorja in kave, kar bi vse pome-
nilo pri odprtju trg. odnosov s sovjeti
odlične zamenjalne produkte. — Preden
pa bi sovjeti mogli začeti s trgovanjem,
bi morali vzpostaviti diplomatske stike.
Te pa trenutno vzdržujejo samo z Uru-
gvajem, Argentino in Mehikom. — Iz-
menjava blaga Južne Amerike s sovjet-
skim blokom je lani dosegla vsoto 500
milijonov dolarjev, kar je lep napredek
v primeri z 200 milijoni leta 1954, pa še
vedno silna malenkost v primeri s 7 mi-
lijardami dolarjev prometa vseh južno-
ameriških držav s USA.

V Kolumbiji bodo v kratkem postavili
prvo avtomobilsko tovarno, katere za-
četni kapital bo 15 mil. dolarjev. Tovar-
no gradi družba Willys, ki je združena s
Kaiserjem.

Brazilski Mercedes Benz upa povečati
produkcijo v teku treh let na 300 to-
vornih vozov mesečno. Podjetje uvaža
40% sestavnih delov, medtem ko ostali-
h 60% izvrše v brazilskih tovarnah.

Brazilski producenti banan so se obr-
nili na guvernerja v Sao Paulo s pro-
šnjo, naj posreduje pri merodajnih ob-
lasteh v svrhu ureditve ponovnega uvo-
za banan v Argentino, kamor je uvoz

zastal zaradi nerednega izdajanja uvoz-
nih dovoljenj.

Do 10. februarja so morali trgovci, ki
imajo interes na tem, postaviti arg. trg.
min. cene, pod katerimi bi bili priprav-
ljeni odkupiti cemento fraguado, ki ga
je imel IAPI spravljenega v svojih skladi-
ščih.

USA tvrdka Holmes & Narver Inc.,
ki se bavi z gradnjo industrijskih na-
prav, elektrarn, cest itd. je ponudila
preko svojega zastopnika arg. vladi vlo-
žitev kapitala do neomejenih količin.

Švica je preteklo leto ponovno prese-
gla milijardo frankov pri izvozu svojih
ur, čeprav se je izvozu poznala omeji-
tev uvoznih dovoljenj v prenekaterih
deželah. Največji odjemalec so še vedno
USA in Amerika sploh. Uspelo pa je
švicarjem, zagotoviti si nove trge v
Aziji, zlasti na Bližnjem vzhodu.

Po naročilu neke USA firme bodo Ja-
ponci zgradili največjo trg. ladjo na
svetu — 83.900 ton, ki bo dokončana v
avgustu letos.

FLRJ in ZSSR sta podpisali dogovor,
po katerem bo ZSSR odobrila FLRJ 30
milijonov dolarjev kredita za nabavo v
deželah izven ZSSR ter 54 mil. dol.
za nabavo surovin in strojev v ZSSR.

Vse angleške tvrdke, ki se bavijo z
uvozom mesa, so povečale količine iz
Argentine uvoženega mesa tako, da v
nekaterih primerih sedanje količine pre-
segajo za 55% količine izpred vojne. V
dveh do treh letih bo mogoče, mese-
čno uvažati v Anglijo 350.000 t govedi-
ne. Količine za ovčje meso bodo še do-
ločene. Povečan uvoz pa bo povzročil
znižanje cen mesa v prodaji na drobno
na Angleškem.

Petrolejske rezerve na svetu znašajo
— izvzemši ZSSR — po mnenju oce-
njevalcev okrog 360 milijard sodov. —
USA pridobe dnevno 7 mil. sodov.

Čilska vlada se pogaja z argentinsko
za nabavo 100.000 t pšenice. Čilski pro-
ducenti premoga pa so se obrnili na svo-
jo vlado s prošnjo, naj jim prisloki fi-
nančno na pomoč pri prodaji premoga v
Argentino, kjer ne morejo konkurirati
z drugimi dobavitelji zaradi previsokih
cen čilskega premoga. Previsoke cene
pa izvirajo iz prevelikih produkcijskih
stroškov.

Po pisanju arg. radikalnih listov zna-
ša celokupna vsota tujega kapitala, in-
vestiranega v Argentini, 15.864.000.000
pesov, od katerih odpade na USA
4.858.000.000, na Anglijo 3 milijarde,
na Luksemburg 2.835.000.000, na Fran-
cijo 1.142.000.000 in 971.000.000 na Bel-
gijo.

Sodelovanje med delom
in kapitalom

V znani španski reviji "Revista Inter-
nacional de Sociología", ki jo izdaja
Znanstveni inštitut Balmes v Madridu,
je bil v št. 49-50 priobčen članek prof.
Marije Joé García Morato, ene izmed
redkih španskih izobraženk, ki obvla-
da slovenski jezik in je že lani napisala
lepo oceno dr. Ahčinove Sociologije I.
Letos je napisala članek, ki se nanaša
na sestavek g. Rudolfa Smersuja, ki
je bil lansko leto priobčen v Družabni
Pravdi. Smersujev članek nosi na-
slov "Sodelovanje — ime za novi dru-
žabni red". V njem je Smersu navajal,
da v večini držav na zapadu ni opaziti
več tistega brezobzirnega izrabljanja de-
lavstva, ki je bilo značilno za klasični
kapitalistični sistem v prejšnjih stolet-
jih, in da je — žal še ne povsod — nastopi-
lo sodelovanje med delom in kapitalom,
ki kaže lepe uspehe povsod tam, kjer se
je že uveljavilo (USA, Nemčija, Angli-
ja, Belgija i. dr.) in ki je visoko dvigni-
lo življensko raven delavstva.

Nasprotno pa so vse strahote starega,
klasičnega kapitalističnega reda ostale
v veljavi v komunističnih državah
(delo žena in otrok, pretirano dolgi de-
lovni čas, kršenje nedeljskega počitka s
"prostovoljnimi" delom, nizke plače, sla-
be stanovanjske in higijske razmere,
veliko število obratnih nesreč, visoka
umrljivost, prepoved stavke i. t. d.). To,
kar komunizem očita kapitalizmu, se
dogaja v komunističnih državah. V za-
padnem gospodarstvu pa veje v veliki
meri nov duh in se je ustvaril nov od-
nos med delom in kapitalom, ki nima s
stari kapitalizmom ničesar skupnega.

V svojem sestavku v Družabni Prav-
di je Smersu predlagal, naj bi se za
novo gospodarsko in socialno stvarnost,
ki se v večini držav na zapadu poraja,
nadomestil izraz "kapitalistično gos-
podarstvo" z izrazom "sodelovanje med
delom in kapitalom" ali na kratko "so-
delovanje" (cooperación, cooperation).

Prof. García Morato zaključuje svoje
poročilo s trditvijo, da se je že več av-
torjev (F. Rodríguez, G. Lasserre in
dr.) pečalo s preobrazbo kapitalizma na
zapadu. Niso pa ti avtorji šli tako da-
leč kot Smersu, ki predlaga novo ime
za družabni red, ki je na zapadu pogljal
že trdne korenine. P.M.

Goriška in Primorska

V Vidmu je umrl tamošnji nadškof
Giuseppe Nogara v starosti 83 let. Po-
kojni je vodil videmsko nadškofijo 28
let in v času njegovega vladikovanja je
fašizem izdal leta 1933 znani odlok o
odpravi slovenskih pridig, branja evan-
gelija v slovenščini, slovenskega verou-
ka, petja in javnih molitev. S tem odlo-
kom je tedanji prefekt fašistične upra-
ve nastopil proti členu 2334 Cerkevne-
nega zakonika, ker je izdal zakone, uka-
ze in odloke, naperjene proti svobodi in
pravicam Cerkve.

Dr. LOJZE BERCE,

kirurg in zdravnik Inštituta
za prebavne organe in jetra
ne ordinira
od 16. do 29. februarja

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Victor Martínez 50, Buenos Aires.
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intellectual N° 498945	

DRUŠTVENI OGLASNIK

V nedeljo 19. februarja ob pol 5. uri
popoldne bo v farni dvorani v Ramos
Mejia prosvetni večer Krajevnega odbo-
ra Društva Slovencev v Ramos Mejia. O
argentinski gospodarski in socialni zgo-
dovini bo govoril g. Avgust Horvat,
organizacijski referent Društva Sloven-
cev.

Pestrost večera bo povečal nastop
slovenskega cerkvenega pevskega zbora
iz Ramos Mejia pod vodstvom g. Ga-
briela Čamerika in šaljivi prizor v re-
žiji g. Franceta Hribovskega.

Pisarna Društva Slovencev je v času
od 15. do 29. februarja 1956 zaradi dop-
usta društvenega tajnika odprta vsak
dan samo od 3. do 6. ure popoldne.

CERKVENI OGLASNIK

Kot duhovna priprava za Veliko noč
bo v župni cerkvi v Ramos Mejia du-
hovna obnova v četrtek 1. marca, v pet-
ek, 2. marca in v soboto 3. marca. Vsa-
kokrat ob pol osmi uri zvečer.

Križev pot za Slovence je vsako ne-
deljo v postu ob štirih popoldne v žup-
ni cerkvi v Ramos Mejia.

OBVESTILA

Lastnikom zemljišč v Misionesu. Ro-
jak E. Šerek sporoča, da bo v teh dneh
prišel zemljemerec, da bo odmeril meje.
Tudi napreduje zadeva pri katastru, ta-
ko, da se približuje ureditev lastninske
pravice.

S pospešeno silo gradijo cesto, ki bo
vezala Cerro Azul in Apostoles, ki teče
mimo naših zemljišč. Tako, da bo kma-
lu vozil omnibus v Tarmko.

J. Hladnik.

Pakete za Evropo

in vsake druge vrste paketov, kakor
tudi zdravila, najbolje in najceneje
pošilja

Zdenka Kalečak

Charcas 769 - Hotel Pacifico
T. E. 31 - 8788 - Buenos Aires, eno
kvadro od Floride in San Martín —
blizu Retira
dnevno od 15. - 19. ure, ob sobotah
od 10. - 13. ure
3 kg kave in 1½ kg sladkorja ali riža
\$ 250. —
3 kg kave, 3 kg sladkorja in 3 kg riža
\$ 270. —
Pismena naročila, kakor tudi denar
pošiljajte po giro postal ali
z bančnim čekom na
ZDENKA KALEČAK — Casilla de
Correo 340 — Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani. Paketi
prispejo v roku 20 dni.
Zahtevajte cenik!

Peter Rant

CONTADOR PUBLICO NACIONAL
TRADUCTOR PUBLICO
GRANADEROS 61
T. E. 66-0818

REVIEW

mesečno glasilo CDUCE — Krščanske
demokratske zveze Srednje Evrope je v
zadnji številki prinesla čestitke vseh
sestrskih strank Slovenski ljudski stran-
ki ob petdeseti obletnici prevzema ime-
na SLS namesto prejšnjega Katoliška
narodna stranka. V svojih čestitkah
druge kršč. dem. stranke izjavljajo, da
upa, da bo SLS lahko ponovno zavze-
la svoje mesto v delu za blagor sloven-
skega naroda.

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224

Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete
z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice
za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovjših predpisih oproščeni carine.
Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argen-
tine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispejo
iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani.
Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30
Naročila in denarna nakazila pošiljate na:

EUROPAK - CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

ZA NUJNO TRGOVSKO
OPERACIJO
POTREBUJEMO TAKOJ
100.000.— PESOV
V KRATKOROČNIH POSOJILIH
(vstote od 5.000.— naprej)
na 24 % letnih obrestih

DAYDAM S. R. L.

25 de Mayo 533

T. E. 32-7712

Buenos Aires

LOUIS DE WOHL

(43)

Zemlja je ostala za nami

"Bolje mu gre, toda ozdravljen še
ni?" je vprašal C. B. s poudarkom.

"Take zadeve potrebujejo svoj čas,
Mr. Armitage. Toda — imam veliko upa-
nje, da mu bomo vrnilo zdravje."

"Kako pa, za vraga, moremo vedeti,
kdaj je tak bolnik čisto ozdravljen?"

Profesor se mu je prijazno nasmehnil.
"Samo veliki industrijalci ste tako po-
djetni, da takoj veste, kje je mogoče
najti ranjeno mesto. Toda — toda mi
imamo pač probleme. Sicer pa: ali ho-
čete sami z njim govoriti? Prav nič več
ni nevarni."

"Na kako nevarnost še pomislil ni-
sem," je odvrnil C. B. mirno, "z njim ho-
čem pač govoriti, to je vse."
Potrkal je in vstopil. Profesor je
zaprl za njim vrata in odrezano dejal
dr. Andrews: "Jaz ostanem tukaj, vi
pa lahko greste, pa si zraven še ogled-
te, če so bolnika številka 14 že pod-
vrgli novemu postopku. Pošljite pa mi
Stetsona, za vsak primer, če se kaj
zgodí. — Saj je prav tamle naš Stet-
son."

Kod drevo visoki čuvaj je imel širok
obraz, čigar neizmerna dobrina je že
marsikoga prevarala.

"Pri meni ostanite, Stetson!"

"Da, gospod profesor."

Dr. Andrews je med potjo premišljal:
bolnik številka 14 je vsekakor samo iz-

govor. "Stari" hoče verjetno biti sam z
Nabobom, da bi ga pregovoril, naj da
postaviti novo krilo klinike, neko Ar-
mitageovo krilo. Petdeset tisoč, morda
šestdeset tisoč bi ga veljalo. — "Stari"
se je vsekakor spoznal v svojem poslu.

"Dobro jutro, Marmon", je pozdravil
C. B. "Kako vam gre?"

Človek sivega, skoraj papirnatega ob-
raza je vljudno vstal.

"Dobro jutro, C. B.," je odvrnil. "ze-
lo lepo je od Vas, da ste me zopet obi-
skali. Prav dobro mi gre sedaj. Sedite,
prosim."

C. B. se je vsedel na stol obiskoval-
cev.

"Če imate kaj novic" je šepetaje de-
jal Marmon, "potem jih povejte zelo
potiho, prosim. Profesor namreč zelo
rad posluša. A to bržkone spada v nje-
gov poklic." Za tem je skoraj hlastaje
in zadržanim razburjenjem vprašal.
"Je kaj novega?"

"Še prežgodaj je," je kaj novega?"

"Še prežgodaj je," iztisnil C. B. med
zobmi.

Marmon, mu je pritrdil: "Morda ima-
te prav. Sto dvajset dni je poteklo od
poleta odleta, od tega moramo računa-
ti sedemdeset dni za polet tja in nazaj.
Tako ne preostane nič več kakor do-
ber mesec dni, če je šlo vse po sreči.
Posrečiti pa se je moralo! V računih

ni bilo niti ene napake in mislili smo
prav na vse, razumete, na vse!"

"Kar sedaj tale mož govori," si je
misllil C. B., "bi prav tako dejal, ako
bi bil popolnoma prištevit. Morda pa
je spet popolnoma zdrav."

Marmon je bil spet videti tak kakor
nekoč; vsekakor ni bil več tak, kakor
pri prvem C. B. jevem obisku, ko je
še v nekem drugem oddelku besnel kot
hudobna, rjoveča zver, škripajoča z
zobmi, in popolnoma nesposoben izgo-
vori en sam razumljiv stavek do kraja.

Kako le more priti taka nadloga nad
normalnega človeka? Tudi profesor
sam si tega ni znal razlagati, kajti brž
ko zdravniki začno uporabljati dolgo-
vezne starogrške in latinske strokovne
izraze, si lahko mislimo, da sami o bo-
lezni prav nič ne razumejo.

"Ne bo več dolgo trajalo", je zamr-
mral Marmon, "in videli boste!"

"Kako svest uspeha bi si želel biti,
kakor ste Vi," je odvrnil C. B. in na-
daljeval. "Kateri vrag je neki obsedel
dekle v tistem trenutku? Saj je imela
sveto na izbiro, česar se ji je srce po-
želelo."

Marmon se je zasmejal in v tistem
trenutku je C. B. vedel, da mož še ni po-
polnoma ozdravljen, kajti smeh ni zve-
nel po človeško.

Ne lepem se je Marmon zresnil in de-
jak skoraj ponižno: "Prav žal mi je, C.
B., a nisem mogel drugače — moral sem
se zasmejati. Ni bil ravno vrag tisti,
ki jo je spravil na pot; kajti če bi jo

ta nagovarjal, potem vsekakor ne bi
prišla do ladje." Ob teh besedah se je
Marmon z bliskovito naglico udaril sa-
mega sebe po ustih. "Tega bi ne smel
reči", je iztisnil iz sebe. "Saj ne boste
tega nikomur pripovedovali, kajne da
ne — nikomur?"

"Brez skrbi bodite, Marmon", je poln
sočutja dejal C. B.

"Ali verujete v hudiča, C. B.?" je vpra-
šal bolnik. "Vi ste veren človek, vi bi
moral pravzaprav vanj verovati. A v
kaj na hudiču verjamete? V pravadne
pravljice, ki so nam jih včasih otrokom
pripovedovali? — Kako? Kako? Včasih
je lahko velika prednost, ako neko-
ga podcenjujejo, — O tem sem že mno-
go razmišljal in vem, kar vem: vesolj-
stvo je ustvaril oni drugi. A kaj se to
pravi? Se pravi, da je naredil snov, ji
dal življenje in vse to v enem samem
živilu. In potem? Kdo je pa potem to
neizmerno vesoljstvo razdrobil, kdo sno-
vi dal obliko, ugnetal življenje, odtrgal
posamezne kose, da so leteli kakor cu-
nje v vetru? Razkrojiti, razdeliti, od-
trgati, ugnesti — to pa ni oni drugi,
pač pa novi način, je novo reševanje.
Nov človek je na delu, C. B. — ali vam
je sedaj jasno?"

Verjetno mu preobilno govorjenje ne
bo škodovalo, si je misllil C. B.

"Kdor torej ne sodeluje pri tem no-
vem načinu," je nadalje filozofiral
Marmon, "ta pripada statični, letargič-
ni in za vse apatični masi. Samo veli-
kani so sodelovali z novim; ti so si svo-

je kose odtrgali. Cepiti, razkrojiti! Ka-
ko pa je prišel prvi na to misel, da bi se
dalo atom razcepiti, kaj mislite? Kako
sprožiti neizmerno silo, ki so milijone
let počivale v svojem miru? Vsa dinami-
ka, vse, kar je onemu drugemu — več-
no mirnemu nasprotno, vse to je tisti
vaš vrag, C. B. Od kod neki, mislite, pri-
haja sila, ki vojaka požene naprej v
boj? Desno in levo padajo, a njemu to
ni mar, ker prodira dalje. Dejali boste,
da je patriotizem. Smešno! Zakaj, nas
vsaka nevarnost tako izziva? Zakaj ne-
ki nas tako razburjajo filmi in knjige,
v katerih je prikazan umor? A vse to
je tako majhno, tako skromno, da ni
vredno besed. Posebno še ne, ako nekdo
hoče doseči velike stvari, tako kakor
vi ali jaz. Tudi ne, ako hočemo doseči
nov planet! Samo norci kakor Brandeis
mislijo na znanost, treba pa je imeti ob-
lasti. Ali mi kaj koristí, ako vem, s ko-
likim denarjem razpologa Standard Oil
Company? Samo tedaj, ako je v moji
lasti! Posedovati pa cel planet, ali ve-
ste, kaj se to pravi? Predelati ga tako,
kakor sam hočem, namesto da bi ga
pustil takšnega, kakor je. Ustvarjati,
cepiti, razdrobiti. A to ni tako enostav-
no, vsega tega nezmerno en sam človek;
zato mora biti prežet od duha, prežet z
novim človekom na delu. K sebi ga je
treba poklicati, v svojo najgloblje no-
tranjost, znati mu je treba služiti, da
se tako usposobi za vladanje — ali me
razumete, C. B., ali me razumete?"
(Nadaljevanje v prihodnji številki)